

Els límits de l'Arquitectura

Roser Amadó

ETSAB — 12/23

breus

breves

Els límits de l'Arquitectura

A tot silenci se li pot trobar algun sentit, -el "seu" sentit-. Tot silenci ve associat a un no-silenci, contra el que es destaca.

Josep Quetglas. *Pasado a limpio II*.

Al marge dret de la rectificada llera del riu Llobregat i a redós de la llacuna de la Ricarda, el front de mar s'ha preservat íntegre i ara es un espai natural protegit on nien algunes espècies d'ocells. En mig de la plana i lluminosa platja, es conserven dues construccions enrunades d'origen militar.

Una és una antiga caserna de la qual només en queden una sèrie de murs entrecreuats amb grans obertures que comuniquen els espais. L'altra es una anodina vil·la neoclàssica que ha perdut el sostre però conserva les cornises, motllures i frontons. Es una construcció d'una puerilitat emocionant.

Ens varen encarregar la reconstrucció de les ruïnes sense precisar l'ús al qual es dedicarien. Potser una aula d'interpretació de les que estan de moda. Al final, un observatori-mirador de les aus.

La relació de les ruïnes amb l'entorn de la platja és tan perfecte que era impropï modificar aquella condició i vàrem entendre que el programa que se'ns donava era bo interpretar-lo en un sentit mínim.

La primera de les ruïnes va ser només consolidada. Es van potenciar les connexions visuals que creen espais cinematogràfics. L'única petjada nostra es un prim anellat de formigó que remata les parets per estabilitzar-les.

La romàntica vil·la també es va, simplement, reforçar, conservant-ne els carreus de pedra caiguts al seu lloc i deixant créixer una figuera en un dels espais sense sostre. La necessitat d'accedir al pla superior per guaitar els ocells, i la norma d'accessibilitat ens van donar l'argument per crear un contrapunt a la ruïna. La nova rampa necessària desenvolupa la seva inacabable longitud

construint una “promenade” que travessa l’edifici i permet contemplar-lo des de tots els punts de vista i crea una sensació espacial que no te res a envejar a la que tenia Juliette Binoche dalt del gronxador que li construeix el seu amant per veure les pintures de Piero a *El paciente inglés*.

En la formalització de la rampa, treballant amb l’assessorament d’Agustí Obiol, faig servir la fusta, dissenyant uns singulars pilars que semblen subratllar el dinamisme inestable, i una simple xarxa de corda fa la protecció, evocant “piers”, vaixells, andròmines dels ports que hem vist. Tot el contrari de la retòrica moderna (acer, baranes de vidre, etc.) que crec que es el que s’esperava de nosaltres. Ningú no estava segur que allò quedés bé i vam tenir, en Lluís i jo, que escriure una explicació a la gerent del projecte perquè no es desanimés:

“Benvolguda Irma,

En el cas de la caserna de carrabiners i del Semàfor, creiem que ens vam entendre molt bé des del començament. Tu i nosaltres érem conscients del relatiu valor “patrimonial” d’aquestes construccions i el nostre repte era reflexionar sobre quin “plus” calia donar-li per complir dignament la seva funció com a mirador en una zona natural protegida i, per tant, funcionar com un equipament públic. També volem dir-te que si l’Ajuntament hagués estat, hipotèticament interessat, per raons de pes, en enderrocar les restes i deixar el paisatge lliure, crec que la Comissió de Patrimoni no hagués presentat cap oposició. Però, precisament, el repte en comú que teníem era crear quelcom de nou amb aquelles baluernes, fer evident el significat de la ruïna en el temps i posar-lo en relació amb el magnífic paisatge de les dunes i el mar.

Aquí és on va començar la nostra reflexió projectual que està en els límits de l’arquitectura i te més a veure amb l’activitat artística fronterera entre arquitectura i escultura, que se’n diu “land art”. Es a dir, els conceptes funcionals, constructius i de disseny propis de l’arquitectura queden anivellats amb la voluntat d’expressió conceptual sintètica que relaciona l’objecte amb el paisatge. Per això hem pensat en la passera que travessa l’edifici, amb una intenció, a la vegada

punyent i de formulació d'un recorregut per contemplar, primer, la ruïna, després la platja i els ocells i després obrir-se com un balcó sobre el mar.

Per això hem emprat materials naturals amb un tractament primari, immediat, lluny de qualsevol refinament de disseny. Potser la col·laboració que alguna vegada hem mantingut amb Toni Llena ens ajuda a comprendre i a formular aquest tipus d'intervenció".

Barcelona, 2009

Roser Amadó, arquitecta

Número 22

ETSAB breus – breves és una
col·lecció de lectures editada per

ETSAB

Escola Tècnica
Superior d'Arquitectura
de Barcelona